

[Albrechtsen]

Derfor vil jeg opfordre til, at man støtter SFs forslag.

Kofod-Svendsen (KrF):

Kristeligt folkeparti tager klart afstand fra apartheidideologien og -systemet i Sydafrika, således som det bl.a. kommer til udtryk i den såkaldte bantustanpolitik, tvangsforflytning af sorte sydafrikanere til de såkaldte hjemlande, paslovene, mangelen på politiske, økonomiske og sociale rettigheder og så fremdeles.

Det hvide mindretals magtmonopol må brydes til fordel for et flertalsstyre på demokratisk grundlag med lige rettigheder til alle uanset racemæssigt eller andet tilhørsforhold. Kristeligt folkeparti vil gerne være med til at arbejde for, at denne overgang til demokrati kan ske på fredelig vis ved evolution og ikke ved revolution.

Hvis man skal undgå en blodig konfrontation med uoverskuelige konsekvenser, må der indefra såvel som udefra udøves et permanent pres på de sydafrikanske myndigheder for politiske, økonomiske og sociale reformer, der klart peger i retning af en afvikling af apartheidsystemet. Det er efter kristeligt folkepartis opfattelse den sydafrikanske befolknings ansvar at fremme en sådan udvikling, jævnfør kampen for racemæssig ligeberettigelse i USA, men også omverdenen kan og skal øve et politisk og økonomisk pres til støtte for de reformvenlige kræfter i Sydafrika.

Derimod er vi skeptiske over for nyttevirkningen af enkelte landes økonomiske sanktioner som et velegnet pressionsmiddel over for Sydafrika. Vi er enige i de betragtninger, som hr. Bjørn Elmquist var inde på vedrørende sanktionspolitik. Vi mener, at skal en sanktionspolitik virkelig have en gavnlig indflydelse i retning af de ønskede mål, må den forudsætte tilslutning fra Sydafrikas mest betydende samhandels partnere i Vesten, og det tror vi ikke med de hidtidige erfaringer er realistisk.

Der er også en anden side, jeg vil understrege. Det er, at effektive sanktioner over for Sydafrika efter alt at dømme først og fremmest vil ramme de svageste grupper i Sydafrika, ikke mindst blandt de sorte. Det mener jeg også er et aspekt, man må have med i betragtningerne.

Det er vor opfattelse, at økonomiske sanktioner mod et land normalt bør iværksættes på grundlag af en bindende beslutning i FNs sikkerhedsråd. Men dette betyder ikke, at man blot skal lade hænderne synke, og at et enkelt land ikke kan foretage ensidige dispositioner. Jeg mener, der er en række muligheder, som jeg vil komme lidt nærmere ind på nu.

Kristeligt folkeparti går ind for en skærpeelse af EF-landenes såkaldte adfærdskodeks for EF-virksomheder, der investerer i Sydafrika. Denne kodeks ønsker vi taget op til revision med henblik dels på en skærpeelse af bestemmelserne, dels bedre kontrol med, at de efterleves af de berørte virksomheder.

Desuden vil vi gerne gentage ønsket om, at vi får større offentlig indsigt i og debat om, i hvilken udstrækning EF-virksomhederne efterlever eller overtræder disse bestemmelser. Vi går ind for, at bestemmelserne skal være obligatoriske.

Så vil jeg komme med nogle af de principper, som vi mener EF-virksomhederne bør overholde, og dér vil jeg nævne fem punkter.

Punkt 1: samme løn for samme arbejde, uanset om man er sort, hvid eller farvet. Punkt 2: EF-virksomhederne skal acceptere og samarbejde med frie sorte eller andre ikke-hvide fagforeninger. Punkt 3: ikke-hvide skal have samme faglige uddannelses- og advancementsmuligheder som hvide medarbejdere. Punkt 4: ikke-hvide skal kunne være arbejdsgivere også for hvide. Og endelig punkt 5: EF-virksomhederne skal iværksætte undervisnings- og træningsprogrammer med samme indhold for hvide og ikke-hvide medarbejdere.

Jeg vil nævne, at ca. 50 pct. af de amerikanske selskaber, som arbejder i Sydafrika, nu overholder disse bestemmelser. Der er sket en vækst inden for de sidste år. Det er bestemmelser, som er vedtaget af Repræsentanternes Hus, og som nu er under behandling i Senatet. Kun ca. en femtedel af EF-virksomhederne i Sydafrika overholder kodeksbestemmelserne. Så vores konklusion er bl.a. efter de amerikanske erfaringer, at hvis det efterhånden lykkes at få alle udenlandske virksomheder til at følge de regler, jeg her har skitseret, vil vi dermed lægge et betydeligt pres på myndighederne for at få dem til at afsvække apartheidlovgivningen.